

Polagoma se je v srca vseh naselil zopet mir, s tiho žalostjo so se spominjali očeta. Milovan se je neutrudno učil in se vse dolge tedne veselil dneva, ko dobi naznanilo. Komaj ga je imel v rokah, je hitel domov in prišel v sobo ves razgret in upehan.

Mamica je ravno šivala pri oknu, Zorica pa se je igrala zraven nje. Ko je deček pokazal lepe rede, so se mamici zalesketale v očeh solze sreče, in rahlo je božala kodrasto sinkovo glavo. Zorica je vsa začudena gledala ta prizor, tudi ona bi se bila rada pritislila k materi.

„Mamica, jaz bom tudi pridna, veš, mamica!“ se je prilizovala.

„Ti da boš pridna? Ej, pojdi no!“ se je smejal Milovan, prijel sestrico za roke in plesal z njo po sobi. Tako je bil srečen, da bi bil najrajši zaukal.

Z blaženim nasmehom je gledala mamica vesela otroka, ozrla se je na moževo sliko, kakor bi hotela reči: „Glej, kako sta pridna, lahko si jih vesel!“ Tiha radost ji je napolnila srce in vroča molitev za srečo in blagor njenih dveh ljubljencev je zakipela proti nebu.

K.:

Zopet doma!

I.

olnce se je bližalo zatonu. Pred hišico, ki je stala osamljena na griču, je sedela na klopi mlada žena. Poleg nje se je igralo v mehki travici zlatolaso dekletce petih let — mala, ljubka Zorka. Z neskončno ljubeznijo je počivalo materino oko na ljubkem detetu, a krog usten se je črtala ženi bolestna poteza. Večkrat je pogledovala proti dolini, kjer se je vila bela cesta, ki je po njej vsak dan drdral poštni voz. In takrat je vedno upala, da pride toli težko pričakovano pismo od dragega moža, ki daleč v tuji zemlji stoji v vojnih vrstah. Dan za dnevom, teden za tednom čaka, trepeta in — upa. Zlato njeno dete pa sklepa vsako jutro nežne ročice k molitvi: „Da bi kmalu prišel oče iz vojne!“

Glej, tam daleč v dolini se pojavi znana postava. Poštni sel je. Res je ubral pot proti samotni hišici. „Zorka moja, oče piše!“

Deklica takoj popusti igranje, se privije k mamici in obe gledata po poti navzdol. Čim bliže prihaja poštni sel, tem tesneje je ženi pri srcu. Otroka vzame v naročje in ga tesno, tesno pritisne k sebi. Vstati ne

more, noge se ji tresejo od bojazni. Že je mož pri hiši. že ji pomoli bel list.

„Danes pa boste veseli, ker vam gotovo piše mož.“

Žena drži pismo v tresoči roki; odpreti se ga ne upa.

„Mama, mama, kdaj pride oče?“ vprašuje nedolžno dete.

Mati pretrga ovoj, bere, bere . . . Piše ji kmet iz bližnje vasi, da so danes v tuji zemlji položili k večnemu počitku njenega moža, ki ga je bila zadela sovražna krogla. Nič ni zvedela Zorka, kdaj pride oče. Mamici je zdrknilo pismo iz rok; onesvestila se je. Zorka je bila čisto tiho, da ne bi prebudila mamice. Čakala je dolgo, dolgo. A ker se mama le ni zbudila, je bilo Zorki vendar preveč. Srce jo je zbolelo, da ji mama nič ne pove o očetu, in zaplakala je bridko in obupno. Ljudje, ki so šli od dela, so zaslišali obupni jok in so se oglasili pri hišici. Videli so joka-jočo Zorko, našli belo pismo in onesveščeno ženo — in vedeli so vse. Nesli so Zorkino mamico v hišo in jo položili na posteljo.

Še enkrat je odprla oči in pogledala svojo Zorko tako žalostno, da je dete obupno zajokalo na ves glas. Potem pa jo je teta odnesla proč od mame. Potolažila jo je, da je mamica bolna, pa da bo kmalu zopet ozdravela. In Zorka se je potolažila, da ne bi bila žalostna še mamica in oče, kadar se vrne domov.

II.

Na prostranem vrtu mestne sirotišnice so se igrali otroci. Vesel hrup se je razlegal okrog obširnega poslopja. V gruči živahnih deklic je bila tudi zlatolasa Zorka. Po onem nesrečnem pismu je njena mamica za vek zatisnila oči in odšla za očetom. Zorka o vsem tem ni zvedela ničesar. Nekaj dni je bila pri tetki, igrala se je s tetinimi otroki in časih povpraševala po mamici. Potem pa so ji rekli, da je mamica hudo, hudo bolna in zato pojde Zorka v veliko hišo v mesto, kjer se bo ves dan igrala z otroki. Zorka je jokala in prosila, naj jo pustijo k mamici. Srčece jo je bolelo, da se mama nič ne spremeni za njo. In tako je prav žalostna odšla v mesto.

Teta jo je povedla po širokih mestnih ulicah. Dolgo sta hodili in slednjič obstali pred veliko hišo, ki se je okrog nje razprostiral lep vrt. Pri vratih je teta pozvonila. Mlada žena v modri obleki in z belim predpasnikom je odprla vrata. Teta se je pogovarjala z njo, Zorka pa je začudeno gledala, ker so povsod izza oglov kukale radovedne otroške glave. Potem pa jo je ona žena vzela v naročje, jo poljubila na čelo in rekla: „Zorka, zdaj boš pa naša!“

„Bom!“ je odvrnila deklica, „pa od mame in očeta tudi.“

Tedaj pa jo je sestra Klara — tako je bilo ime prijazni ženi — še bolj pritisnila k sebi in jo poljubila na modre oči.

Od takrat pa je Zorka v sirotiščnici. Pridna in poslušna je, vsi jo imajo radi. Tudi Zorka je rada tu. Le časih, ko leže zvečer v posteljico, tedaj začne misliti na mamico in očeta. Tako rada bi enkrat zopet videla mamico, rada bi šla zopet k njej. In Zorka je sklenila, da bo drugi dan vprašala sestro Klaro, kje je njena mamica. V tej misli je zatisnila oči in zaspala.

III.

Dobro uro hodá od železniške postaje leži lična vas. Snažne hišice, obdane z lepimi sadnimi vrtovi, se vrste druga za drugo. Na koncu vasi pa stoji večja enonadstropna hiša. Ob desni stoji gospodarsko poslopje, na levo pa se razprostira sadovnjak do zelenega gozda. Snaga in red okrog poslopja pričata, da tu vlada skrbna gospodarjeva roka. In res je lastnik tega posestva ne samo vaščanom, ampak tudi okoličanom znan kot vzor pridnega gospodarja. Gospodinja pa je žena, ki še nikdar, kar pomnijo vaščani, ni pustila siromaka praznih rok od hiše.

Danes pa gospodinje ni doma. Nekam zamišljen hodi gospodar okrog poslopja. Premišlja, sta li z ženo prav ukrenila. Otrok jima Bog ni dal. Zato sta sklenila, da vzameta otroka, ki je v strašni vojni izgubil starše, za svojega. In danes se je peljala žena po deklico, ki je sedaj v sirotiščnici.

„Kakšna bo neki ta Zorka, ki pride k nam?“ premišlja gospodar.

IV.

V veliki spalnici sirotiščnice so začele pokukavati izpod odej drobne otroške glavice. Tudi Zorka se je zbudila. Sestra Klara se je bližala njeni posteljici. Tedaj pa se deklica oklene dobre sestre okrog vratu in ji pošepeta na uho: „Ali bo moja mamica kmalu zdrava in pride k meni?“

„Dete moje, še danes pride mamica, a ti pojdeš z mamom domov!“

Tako je rekla sestra Klara. Mali Zorki pa je tako toplo postalo pri srcu in kar poskočila je s posteljice. Potem pa je prosila sestro Klaro, naj ji da nedeljsko obleko, ker pride mamica. Nestrpno je čakala Zorka mamice. In prišla je.

„Mama, mama,“ je zaklicala Zorka in stekla naproti mladi ženi, ki jo je pritisnila na srce tako, kakor nekdaž mamica. Veselo se je poslovila Zorka od svojih tovarišic in od sestre Klare in jim važno pripovedovala, da gre z mamom domov k očetu.

Dolgo časa sta se vozili Zorka in mamica v železniškem vozu. Zorka je spala v maminem naročju. Potem pa jo je mama zbudila in izstopili sta.

Zlato solnce je sijalo. Zorki se je zdelo še vse lepše, kakor takrat, ko je bil oče v vojni. Veselo je korakala ob mamici in nič ni bila trudna od dolge poti. Že se je videla izmed drevja bela hiša.

„Zorka, oče gre naproti!“ je zdajci rekla mamica.

Tedaj pa je deklica izpustila mamino roko, stekla možu naproti in žvrgolela kakor ptičica: „Oče, oče!“

Visokorasli mož pa je vzdignil Zorko visoko k sinjemu nebu in vzkliknil: „Bog te nam je poslal!“

In tako je bila Zorka zopet doma!

TONE RAKOVČAN:

Vrabci in maček.

o kosilu se je maček zleknil v senco in zaspal. Brž ga je zapazil vrabec in odletel, da pokliče svoje tovariše. Kmalu so bile polne vse veje. Prvi vpraša:

„Ali je maček živ?“

„Živ, živ!“ zakličejo vsi.

„Spi, pa je živ!“ popravi eden.

„O, živ, živ!“ se posmeje tretji.

In vsi hkrati potrdijo: „O, živ, živ!“

Prileti še vrabec, ki se je zakasnil. Pogleda mačka, se namuza, pa namigne tovarišem. Vrabci ga razumejo, vsi hkrati odprejo kljune in glasno vprašajo: „Ali si živ, živ?“

Maček se napol prebudi, se obrne in jim kakor v sanjah zagode: „Maaaaa!“

Nova pomlad.

*Na nebu vzhaja solnce zlatožarno,
pozdravlja polna upov ga mladina.*

„Vstajenje!“ kliče stvarstvo vsepovsodi,

„Vstajenje!“ kliče prosta domovina.

*In solnce dviga više se in više,
žari s prejšnje nebesne višine,
v ljubezni bratski vnema, družī srca
otrokom Jugoslavije edine.*

Marija Grošljeva.